

Japon Yeni Dini Hareketlerinde Halk Hekimliği: Sekai Kyusei Kyo Örneği

Öz: Halk hekimliği, birçok kültürde deneyime, geleneksel bilgiye ve halk inançlarına bağlı olarak ortaya çıkan tedavi yöntemlerinden biri olarak bilinmektedir. 20. yüzyılda neredeyse tüm dünyadaki insanları etkileyen Yeni Dini Hareketler (YDH'ler) ortaya çıkmış ve bu tekniği uygulayarak üye kazanmışlardır. Japonya'daki bazı YDH'ler de halk hekimliği uygulamalarını kullanarak kendilerine mensup toplamaya devam etmektedir. Tokyo'da 1935 yılında kurulan ve Japon YDH'leri içinde 2 milyon civarında üyesiyle oldukça önemli bir konuma sahip olan Sekai Kyusei Kyo adlı hareketin, hoşgörülü, senkretik öğretileri ve jorei (elle enerji aktarımı), shiatsu (parmak baskısıyla masaj) ve organik tarımla bedensel ve ruhsal şifa sağlama gibi halk hekimliği uygulamaları vasıtasıyla büyük kalabalıkları etkilediği görülmektedir. Çalışmamızın amacı, dünyanın pek çok bölgesine yayılmış olan bu hareketin, insanlara sunduğu kurtuluş reçeteleri örneğinden ve halk hekimliği uygulamalarının insanlar üzerindeki etkisinden yola çıkarak YDH'lerin ve Japon YDH'lerinin başarı sırlarını anlamaya çalışmaktır.

Anahtar Kelimeler: Sekai Kyusei Kyo, Halk Hekimliği, Yeni Dini Hareket, Japon, Din.

Halil İbrahim
ŞENAVCU

Folk Medicine in the Japanese New Religious Movements: The Case of Sekai Kyusei Kyo

Abstract: Folk medicine is known as one of the treatment methods that emerged in many cultures depending on experience, traditional knowledge, and folk beliefs. On the other hand, during the 20th century, New Religious Movements (NRMs) have appeared, which affected people almost all over the world by implementing this technique. For instance, in order to gain members, the NRMs in Japan have been maintaining the convention of folk medicine. In this way, Sekai Kyusei Kyo, with two million members, a Japanese NRM became manifest in 1935, has been influencing large crowds of people with tolerant and syncretic teachings, and provided physical and spiritual healing by using natural farming as a principle of salvation and folk medicine practices such as Jorei, a type of paranormal healing, and, Shiatsu, a Japanese style of massages with fingers, thumbs, feet, and palms. Based on this starting point, our study aims to test the success of NRMs in general, and Japanese NRMs in particular by monitoring the effects of this Japanese new religious movements' teachings and its folk medicine treatment for people.

Keywords: Folk Medicine, Sekai Kyusei Kyo, Japanese, New Religious Movement, healing.

* Dr. Öğr. Üyesi. İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri Bölümü, Dinler Tarihi Anabilim Dalı. E-Posta: ibrahimsenavcu@hotmail.com ORCID ID: <https://www.orcid.org/0000-0003-2096-3093>

Giriş

Yeni Dini Hareketler (YDH), daha ziyade 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra ortaya çıkan, mensuplarına dinsel, bedensel ve ruhsal huzur kazandıracağını telkin eden ve kısa zamanda pek çok mensup toplayan dinî gruplardır.¹ Dünyanın neredeyse her bölgesinde ve yerleşik/geleneksel dininden neşet etmiş olan bir YDH'ye rastlamak mümkündür.² Bu süreçte Japonya'da da farklı inançlardan kaynağını alan ve günümüze kadar gelen YDH'ler ortaya çıkmıştır.³

YDH'ler ve Japon YDH'leri konusunda dünya üzerinde Dinler Tarihi, Din Sosyolojisi, Din Psikolojisi, Din Eğitimi gibi çeşitli alanlarda pek çok çalışma yapılmış olmakla birlikte Türkiye'de bu konuda yeterli sayıda çalışma olduğunu söylemek zordur. Bununla birlikte ülkemizde YDH'leri genel olarak inceleyen ve dünyadaki bazı meşhur YDH'leri spesifik olarak ele alan farklı alanlara ait çalışmalar mevcuttur. Ancak Japon YDH'lerini, "Japonya'da Yeni Dini Hareketler"⁴ adlı bildiri dışında genel olarak inceleyen bir çalışma bulunmamaktadır. Türkiye'de 2020 yılında basılan Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi'nde⁵ Japon YDH'leri genel hatlarıyla tanıtan 26 civarında madde yazılmıştır. Ayrıca Japonya'da 1892 yılında kurulan ve çok büyük olmamasına rağmen dünyada oldukça bilinen *Şinto kökenli* Ōmoto hareketi hakkında yazılmış bir Yüksek Lisans tezi vardır.⁶ Bunların dışında Japon YDH'lerini tek tek ele alan çalışmalara da rastlanmamaktadır. Dolayısıyla, Sekai Kyusei Kyo (SKK) hareketindeki halk hekimliği örneğinde Japon YDH'lerini incelemek için yapılan bu çalışmamızın alandaki boşluğa katkıda bulunması hedeflenmektedir.

YDH'lerin çeşitli müntesip kazanma yöntemleri vardır. Bunlardan bazıları halk inanışları içinde değerlendirilen halk hekimliği metodunu ön plana çıkarmıştır. Japon YDH'lerinden olan SKK Hareketi de özellikle *jōrei* ve *shiatsu* denilen uygulama ve organik tarım *ürünleri* kullanımı ile sağaltma yaptığını iddia etmektedir.

- 1 Peter B. Clarke, "New Religious Movement," ed. Peter B. Clarke, *Encyclopedia of New Religious Movements* (London: Routledge, 2006); Mehmet Ali Kirman, *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi* (Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010), 15-16.
- 2 Özlem Uluç, *Yeni Dini Hareketler* (İstanbul: Yarı Yayınları, 2012).
- 3 H. Byron Earhart, *The New Religions of Japan: A Bibliography of Western-Language Materials*, 2. bs (Ann Arbor: Center for Japanese Studies, University of Michigan, 1983).
- 4 Yetkin Karaoğlu, "Japonya'da Yeni Dini Hareketler," *USBİK 2020 Online Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin E-Kitabı*, ed. Elshan Gurbanov ve Elhan Allahverdiyev (Kayseri, 2020), 12-19.
- 5 Süleyman Turan ve Emine Battal, ed., *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (İstanbul: Okur Akademi, 2020).
- 6 Enbiye Mahbube Dinler, *Yeni Bir Japon Dini Hareketi: Oomoto* (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2019).

Çalışmamızın amacı mevzubahis bu hareketin örnekliğinde Japon YDH'lerinde halk hekimliği uygulamalarını incelemektir. Bu nedenle çalışmamızda tümevarım yöntemiyle önce YDH, halk inancı ve halk hekimliği hususunda genel bilgiler verilecek, ardından temel nitelikleriyle Japonya'da YDH, daha sonra ise SKK Hareketi anlatılacak ve son olarak da bu hareketteki halk hekimliği uygulaması işlenecektir.

1. Yeni Dini Hareketler, Halk İnancı ve Halk Hekimliği

1.1. Yeni Dini Hareketler

Ülkelere göre değişmekle birlikte 19. yüzyıldan itibaren, çoğunlukla da 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra ortaya çıkan dinî gruplara Yeni Kültler (New Cults), Yeni Dinler (New Religions), Yeni Çağ Hareketleri/Dinleri (New Age Movements), Milenyum Tarikatları, Kıyamet Tarikatları, Yeni Dini Akımlar, Gençlik Dinleri gibi adlandırmalar yapılmıştır.⁷ Ancak bu tanımlamalar, araştırmacılar tarafından eksik bulunmuş ve hepsini kuşatıcı olmadığı iddia edilerek bunların yerine özellikle 1970'lerin başlarından itibaren "Yeni Dini Hareketler" (New Religious Movements) ifadesinin kullanılması uygun görülmüştür.⁸

YDH'lerin ortaya çıkışını, bilim, sanayi ve teknolojinin gelişimiyle birlikte 20. yüzyılda öne çıkan sekülerleşme, materyalizm, subjektivizm, kayıtsızlık, aşınmışlık, hazcılık, küreselleşme, çoğulculuk, hızlı değişim, modernizm, postmodernizm gibi akımların ve faktörlerin tetiklediğine inanılmaktadır.⁹

Dünya üzerinde on binlerce YDH'nin mevcudiyeti ve her birinin farklı niteliklere sahip olduğu bilinmekle birlikte ortak özelliklerinden de bahsedilmektedir. Bun-

7 Clarke, "New Religious Movement"; Nobutaka Inoue, "New Religion (Japan)," ed. Peter B. Clarke, *Encyclopedia of New Religious Movements* (London: Routledge, 2006); Michael Cole, "Defining the New Age," *What Is the New Age?*, ed. Michael Cole vd., 3. bs (London: Hodder and Stoughton, 1990), 1-14; Ali Köse, *Milenyum Tarikatları: Batı'da Yeni Dini Akımlar*, 5. bs (İstanbul: Timaş Yayınları, 2017); Ali Rafet Özkan, *Kıyamet Tarikatları: Yeni Dini Hareketler*, 2. bs (İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006); Cole, "Defining the New Age"; İsmet Eşmeli, "Yeni Dini Hareketlerin Hedef Kitleleri: Gençlik," *İslam Modernite ve Gençlik*, ed. Seyfullah Kara, Salih Aybey ve Tahir Aşırov (Ankara: İlahiyat Yayınları, 2021), 274.

8 Mehmet Ali Kirman, "Yeni Dini Hareketler: Tanım ve Kapsam," *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan ve Faruk Sancar (İstanbul: Okur Akademi, 2018), 13-26; Ali Rafet Özkan, "Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri," *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan ve Faruk Sancar (İstanbul: Okur Akademi, 2018), 27-30.

9 Özkan, "YDH'lerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri," 31-38; Elif Doğan, *Türkiye'de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme* (Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, 2020), 14-27; Nasuh Günay, *Türkiye'de Yeniçağ İnançları* (Isparta: Manas Yayınevi, 2011), 18-29.

ların hemen hemen hepsinin, benimsenmelerini kolaylaştırmak ve kanunlarla çelişmeyip kabul görmek adına kendilerini tarikat veya mezhep olarak tanıtmaktan çekindikleri, daha ziyade “Yeni Dinler” olarak nitelendirdikleri ifade edilmektedir. YDH’lerin daha çok, geleneksel dinlerin içinden çıkarak onların birikimlerinden istifade ettikleri görülmekte; bazıları tek bir dinin içinden neşet etmesine rağmen bazılarının ise farklı dinlerden öğeler taşıması dolayısıyla senkretik bir yapıya sahip olduğu göze çarpmaktadır. Yine bu hareketlerden bazılarının yayılmacı özelliği varken, bazıları da ezoterik yapıları sebebiyle kendi içine kapalıdır. Araştırmacılar tarafından genel itibarıyla YDH’lerin ortak özellikleri olarak, çoğu zaman psikolojik sorunlu olduğu iddia edilen karizmatik bir liderin ve kutsal metnin bulunması, bireyselleşmeye önem vermeleri, kıyametin yaklaştığı beklentisiyle hareket etmeleri, mesih gibi bir kurtarıncının geldiği veya geleceği düşüncesine sahip olmaları, kurtuluşun yalnızca kendi hareketlerine bağlılıkla mümkün olabileceği düşüncesinin hakim olması, üyelerinden harekete sadakat beklemeleri gibi fikir ve davranışlara sahip oldukları belirtilmektedir.¹⁰

YDH’ler yerleşik din mensupları tarafından zararlı, yıkıcı, şiddete meyilli, tehlikeli gibi olumsuz nitelendirmelerle anılsalar da özellikle Dinler Tarihi ve Din Sosyolojisi araştırmacıları bu tanımlamaların objektif olmadığını ve genel geçer yapılmamasını doğru bulmadıklarını ifade etmektedir. Çünkü bu araştırmacılara göre YDH gruplarının çok az bir kısmı şiddet eylemlerine katılmış ve bunu teşvik etmiştir. Bunun yanında bu hareketlerin çoğunluğu daha çok barışa vurgu yapan ve şiddete karşı duranlardan oluşmaktadır. Şiddete başvuranların düşünce ve eylemlerinin ardında yatan faktörlerin de sadece dinî değil, aynı zamanda siyasi, ekonomik ve sosyo-kültürel olduğu iddia edilmektedir.¹¹

YDH’lerin kullandığı pek çok taraftar kazanma yöntemi vardır. Bir YDH bazen bunlardan birini veya birden fazlasını kendisine üye kazanmak için kullanabil-

10 Süleyman Turan, “Giriş: ‘Yeni Dini Hareketler’”, ed. Süleyman Turan ve Emine Battal, *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (İstanbul: Okur Akademi, 2020), 11-14; Eileen Barker, “New Religious Movements: Their Incidence and Significance,” *New Religious Movements: Challenge and Response*, ed. Jamie Cresswell ve Bryan Wilson (Florence: Taylor and Francis, 2001), 15-31; Özkan, “YDH’lerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri,” 38-42.

11 Emine Battal, *Kıyametin Gölgesinde: Yeni Dini Hareketler ve Şiddet* (İstanbul: Okur Akademi, 2018), 217-23; Thomas Robbins ve John R. Hall, “New Religious Movements and Violence,” *Teaching New Religious Movements*, ed. David G. Bromley (Oxford: Oxford University Press, 2007), 245-70; Catherine Wessinger, “New Religious Movements and Violence,” *Introduction to New and Alternative Religions in America*, ed. Eugene V. Gallagher ve W. Michael Ashcraft, c. 1, 5 cilt (Westport, Conn.: Greenwood Press, 2006), 165-205; James T. Richardson, “Minority Religions and the Context of Violence: A Conflict/Interactionist Perspective,” *Terrorism and Political Violence* 13, sy. 1 (Mart 2001): 103-33.

mektedir. YDH'lerin çoğunlukla kullandıkları taraftar kazanma yöntemleri olarak şunlar zikredilmektedir: Misyonerlik, sosyal ilişkilerden yararlanma, karizmatik liderlik, beyin yıkama teknikleri, sevgi bombardımanı, yayın faaliyetleri, internet, meditasyon, terapi ve halk hekimliği uygulaması.¹²

YDH'lere üye olanların çoğunlukla orta ve üst gelir seviyesine sahip, eğitilmiş, hayatında karşılaştığı birtakım problemlerden dolayı arayış içinde olan ve geleneksel dinlerdeki sorunlara olan yaklaşımlardan/çözümlerden ve/veya mevcut dindarlarından memnun olmayan kişilerden (çoğu zaman gençlerden) oluştuğuları iddia edilmektedir. Zira bu hareketler tarafından taraftar toplama ve büyüme stratejisi olarak insanlara, bedensel ve psikolojik/manevi rahatlatma ve sağlıklı yaşam vaat etmektedir.¹³

1.1. Halk İnanışı ve Halk Hekimliği

Halk inanışı, 'doğüstü ve/veya insanüstü özellikli varlıklarla ilgili davranış ve kaçınmaların bulunduğu, bunlar yerine getirildiğinde fayda, yapılmadığında ise zarar görüleceğine inanma' olarak tanımlanmaktadır.¹⁴

Halk inanışları, daha çok Dinler Tarihi ve Halkbilim'in konusu olarak ele alınmaktadır. Dinler Tarihi, tarih boyunca ortaya çıkan bütün dinleri ve dini inanışları incelerken, Halkbilim daha ziyade dinî inanışlarla ilgisi olup olmadığına bakmaksızın toplumdaki gelenek-görenek, kıyafetler, danslar, yemekler, sanat, edebiyat gibi kültür öğelerini araştırmaktadır. Halk inanışlarını bu bilim dalları dışında ele alıp araştıran Sosyoloji/Din Sosyolojisi, Psikoloji/Din Psikolojisi, Antropoloji, Etnoloji gibi bilim dalları da vardır. Bununla birlikte Dinler Tarihi, halk inanışları konusunu, bu bilim dallarının yöntemlerini de kullanarak araştıran ve sahiplenen bilim dalı olmuştur.¹⁵

Halk inanışlarının, herhangi bir dinden bağımsız, dinî inançlarla çatışmayan, faydalı veya fayda ve zararı olmayan türleri olduğu gibi dinlere aykırı, ilmî çalışmalarla çelişen ve zararlı olabileceği iddia edilen türlerinin de olduğu bilinmektedir.¹⁶

12 Süleyman Turan ve Sema Nur Uzun, "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri," *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan ve Faruk Sancar (İstanbul: Okur Akademi, 2018), 211-41.

13 Turan, "Yeni Dini Hareketler," 12-15; Kirman, *YDH'ler Sosyolojisi*, 281-304.

14 Ahmet Hikmet Eroğlu, "Halk İnanışlarına Giriş," *Halk İnanışları El Kitabı*, ed. Durmuş Arık ve Ahmet Hikmet Eroğlu (Ankara: Grafiker, 2017), 21.

15 Eroğlu, 22.

16 Hikmet Tanyu, "Dini Folklor veya Dini-Manevi Halk İnançlarının Çeşit ve Mahiyeti Üzerinde Bir Araştırma -1-," *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 21, sy. 1 (1973): 123-42.

Halk inanışlarının ortaya çıkışıyla ilgili çeşitli etkenlerin önemli olduğu bilinmektedir. Telkin yolu ile ortaya çıkanlar, kaynağı belli olmayanlar ve anonim yoluyla ortaya çıkan inançlar olmak üzere halk inanışlarının özellikle üç şekilde ortaya çıktığı ifade edilmektedir. Yine her ne kadar her kültüre göre değişiklik göstermekle birlikte araştırmacılar tarafından millilik, değişmezlik, mechuliyet, ortaklık, bağlayıcılık gibi ortak özelliklere sahip oldukları söylenmektedir.¹⁷

Halk inanışları denilince bazen hurafe ve batıl inanç kategorisinde değerlendirilerek ilk akla gelen daha çok kırsal kesimlerde yaşayanların inanç ve uygulamaları olsa da araştırmalar iyi eğitilmiş ve şehirlerde yaşayanların da halk inanışlarının etkisi altında inanış ve davranışlar sergilediklerini ortaya koymuştur. Halk inanışlarının bazılarının yerleşik dinlerle iç içe geçmesinden dolayı bir dinin öğretisi gibi algılandığı, hatta bazı zamanlarda halk inançlarıyla bu dinlerin inançlarını ayırtmanın güç olduğu da bilinmektedir. Bilim ilerledikçe, karşılaşılan sıkıntılar için özellikle tıp alanında sunulan bazı çözüm yolları neticesinde, sebebi ve çaresi/ilacı bulunan birtakım halk inanışının (kötü ruhlardan/cinlerden kaynaklı hastalıklar gibi) zamanla özellikle eğitilmiş bireyler arasında ortadan kalktığı gözlemlenmektedir.¹⁸

Türkçede sağaltma denilen halk hekimliği, pek çok kültürde halk inanışları içinde yer almaktadır. Halk hekimliği yerine günümüzde “şifacılık” ve “alternatif tıp” gibi ifadeler de kullanılmaktadır. Halk hekimliği veya diğer isimlendirmeler denilince, ‘bedensel/maddi ve ruhsal/manevi rahatsızlıkların sebeplerinin ve çarelerinin bilinmediği veya imkânların/tıbbın yetersiz kaldığı durumlarda halk arasında bunlara dair sebepler açıklayan ve çözüm yolları öneren inanç ve uygulamalar’ anlaşılmaktadır.¹⁹ Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere halkın yaşadığı bu problemler bedensel olabildiği gibi ruhsal da olabilmektedir; tedavi yöntemleri de bazı bitki-

17 İsmet Eşmeli, *Halk İnanışları ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma (Muğla-Yatağan Örneği)* (Ankara: Gece Kitaplığı, 2014), 19-21.

18 Eroğlu, “Halk İnanışlarına Giriş,” 23-24. Özellikle son dönemde yapay zeka tabanlı biyoteknolojiyi kullanmak suretiyle hastalıkları ve yaşlılığı ortadan kaldırmının mümkün olduğunu ileri süren transhümanizm akımının din ile olan ilişkisi ve bu bağlamda transhümanist düşüncüyü Hıristiyanlıkla mezcederek yeni bir Hıristiyanlık yorumunu ortaya çıkaran Hıristiyan Transhümanist hareketi hakkında geniş bilgi için bkz. Muhammet Yeşilyurt, “Hıristiyan Transhümanizmi: Hıristiyanlığın Tekno-Eskatolojik Yeni Yorumu,” *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 21, sy. 2 (30 Eylül 2021): 815-45; Muhammet Yeşilyurt, “Hıristiyanlığın ‘Imago Dei’ Öğretisinin Transhümanizmle Uzlaştırılmasının İmkânı,” *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 9, sy. 5 (29 Aralık 2020): 3624-50.

19 Sami Kılıç, “Halk Hekimliği/Sağaltma Ocakları İle İlgili İnanışlar,” *Halk İnanışları El Kitabı*, ed. Durmuş Arık ve Ahmet Hikmet Eroğlu (Ankara: Grafiker, 2017), 310; Eroğlu, “Halk İnanışlarına Giriş,” 32; Sedat Veyis Örnek, *Budunbilim Terimleri Sözlüğü* (Ankara: Türk Dil Kurumu, 1973), 32.

lerin, içeceklerin, hayvanların etlerinin ve/veya meyve-sebzelerin tüketilmesinin yanında bedenın çeşitli yerlerine masaj uygulanması şeklinde olabilmektedir.²⁰

Türkiye'nin farklı bölgelerinde olduğu gibi bazen rahatsızlıklar için ziyaret yerlerine hastayı götürüp orada dua edilmesi, şifalı olduğuna inanılan sularla yıkanma, bedenın problemlı yerlerine değişik yağlar, kül veya çamur sürülmesi, bazı yiyecek içecekleri ve/veya bitkileri karıştırıp onları bir yerde döverek/kaynatarak vücudun çeşitli yerlerine sürülmesi gibi sağaltma uygulamaları halk hekimliği yöntemlerinden bazılarıdır.²¹

Halk hekimliği uygulamalarından bir diğeri, rahatsız olan kişiye bir başka şahıs tarafından enerji aktarımı yapılması uygulamasıdır ve buna özellikle Uzakdoğu kökenli dini hareketlerde daha sık rastlanmaktadır.²² Hatta bu tür uygulamalar, özellikle 1970'lerden sonra Batı'da ortaya çıkan ve Yeni Çağ (New Age) Akımı olarak bilinen senkretik YDH'ler için en önemli/etkili yayılma alanlarını teşkil etmektedir.²³

2. Japonya'da Yeni Dini Hareketler

Japonya'daki YDH'leri doğru anlayabilmek için öncelikle Japonların din ve dindarlık anlayışları ile Japonya'daki dinî yapıyı bilmek gerekir. Japon milli dini olarak isimlendirilen Şintoizm'in, kendi mensuplarının diğeri dinlere de aynı anda inanasını hoşgörüyü karşılama ve Şinto inancının, dinden ziyade toplumun milli kültürü/geleneği şeklinde anlaşılması dolayısıyla Japonlar yüzyıllar içinde ülkeye girmiş olan çeşitli inançların da birtakım özelliklerini benimsemiştir. Böylece Japon dini olarak Şintoizm, Budizm, Ruizm/Konfüçyanizm, Daoizm/Taoizm, Hıristiyanlık karışımı senkretik bir inanç sistemi ortaya çıkmıştır. Hatta bu karışım öyle bir hâl almıştır ki, günümüzde "Japon Dini (Japanese Religion)" veya Şintoizm denildiğinde tüm bu karışımın müteşekkil bir tanımlama yapılmakta; senkretizm öncesi saf bir Şintoizm'i ya da Japon dinini tespit etmenin pek mümkün olma-

20 Handan Yalvaç Arıcı, "Modern Şifacılık Yönelimleri," *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 19 (28 Mayıs 2021): 291-324; Kılıç, "Halk Hekimliği," 311-22; Ekrem Sarıkçıoğlu, *Din Fenomenolojisi (Dinlerin Mahiyeti ve Tezahür Şekilleri)*, 2. bs (Isparta: Fakülte Kitabevi, 2011), 59-61; Petek Kitamura, *Japonya / Kiraz Çiçeklerinin Ülkesi* (İstanbul: Epsilon Yayınevi, 2004), 106-13.

21 Eşmeli, *Halk İnanışları*, 109-21; Kılıç, "Halk Hekimliği," 313-22; Kitamura, *Japonya*, 111-13.

22 Kirman, *YDH'ler Sosyolojisi*, 283, 290-91; Handan Yalvaç Arıcı, "Modern Şifacılık Yönelimlerinden Enerji Şifacılığı Uygulamaları," *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, sy. 11 (30 Haziran 2021): 265; Kitamura, *Japonya*, 111-13.

23 Doğan, *Türkiye'de New Age Hareketi*, 165-66; Yalvaç Arıcı, "Modern Şifacılık Yönelimleri," 302-8; Günay, *Türkiye'de Yeniçağ İnançları*, 71-72.

dığından bahsedilmektedir.²⁴ Nitekim son yıllarda Japonya'daki dinlerin ve din-darların durumu üzerine yapılan araştırmalarda da mevcut nüfusun neredeyse iki katına yakın dindar sayısı tespit edilmiştir. Bu durum da dinleri sorulan kişilerin aynı anda birden fazla dine inandığını ifade etmelerinden kaynaklanmaktadır.²⁵

Japonya'da ortaya çıkan YDH'ler, farklı bir din algısının mevcut olduğu ülkede bu din anlayışından etkilenmiştir. Bundan dolayı bir kişi Şintoizm'le birlikte ülkedeki diğer yerleşik dinlere aynı anda inanabildiği gibi, aynı zamanda çeşitli YDH'lere üye olması ve onların etkinliklerine katılması da mümkündür.²⁶ Japonya'da Şintoizm, Budizm ve az sayıda da olsa Hıristiyanlık kökenli olduğu gibi ülkedeki yerleşik dinlerden kaynağını alan ve/veya senkretik (farklı dinlerin karışımı) kökenli YDH'ler bulunmaktadır.²⁷

Japonya'da ortaya çıkan ve dünyanın pek çok noktasına yayılan YDH'lerin sınıflandırılması ve isimlendirilmesi hususunda araştırmacılar arasında fikir birliği yoktur. Bunun en büyük sebebi olarak da Japon YDH'lerinin kuruluş tarihleri, inançları, kökenleri, üye kabul şartları, büyüklükleri gibi meselelerin oldukça farklılık arz etmesi ve çok karmaşık olması gösterilmektedir.²⁸ Bir kısım araştırmacı bu hareketleri "YDH", "Yeni Dinler", "Yeni Maneviyat Hareketleri" başlığı altında anlatırken, bazı araştırmacılar ise "mezhep" kategorisi içinde değerlendirmeyi

- 24 Kazuo Kasahara, "Introduction: Religion and the Japanese," *A History of Japanese Religion*, ed. Kazuo Kasahara, çev. Paul McCarty ve Gaynor Sekimori (Tokyo: Kosei Publishing Co., 2003), 17-24; Robert Ellwood, *Introducing Japanese Religion* (New York: Routledge, 2008); Robert E. Hume, *The World's Living Religions* (New York: Charles Scribner's Sons, 1959), 152-76; Halil İbrahim Şenavcu, "Şintoizm," *Dinler Tarihi I-II* (İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2018), 150-51; Earhart, *The New Religions of Japan*, 1-2; Michael K. Roemer, "Japanese Survey Data on Religious Attitudes, Beliefs, and Practices in the Twenty-First Century," *Handbook of Contemporary Japanese Religions*, ed. Inken Prohl ve John K. Nelson (Leiden: Brill, 2012), 29, 55.
- 25 Noriko Iwai, "Measuring Religion in Japan: ISM, NHK and JGSS," 17 Temmuz 2018, <http://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/11/2017/11/20105733/Religion20171117.pdf>; Kasahara, "Introduction: Religion and the Japanese," 18; Bozkurt Güvenç, *Japon Kültürü*, 2. bs (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2002), 151-55; United States Department of State - Bureau of Democracy, Human Rights and Labor, "International Religious Freedom Report for 2011," 2011, <https://www.state.gov/documents/organization/192843.pdf>; Roemer, "Japanese Survey Data," 28.
- 26 Earhart, *The New Religions of Japan*, 5-6; Karaoğlu, "Japonya'da YDH," 16; Roemer, "Japanese Survey Data," 29.
- 27 Franz Winter, "Japanese New Religious Movements: An Introduction," *Handbook of East Asian New Religious Movements*, ed. Lukas Pokorny ve Franz Winter (Leiden: Brill, 2018), 19; Earhart, *The New Religions of Japan*, 2; Karaoğlu, "Japonya'da YDH," 15.
- 28 Arif Mateen, "New Religious Movements of Japan: An Overview of New Paradigm," *International Journal of Humanities and Social Science* 21, sy. 4 (01 Nisan 2016): 91.

uygun görmüştür.²⁹ Örneğin H. Byron Earhart, Japon YDH'ler için, mezhep, YDH ve muhtemelen ilk kez gazetecilerin kullanmış olduğu düşünülen *Shinkō Shūkyō* (Yeni Ortaya Çıkan Dinler) diyenlerin olduğunu, kendisinin bunları demek yerine, Japon akademisyenlerce yaygın olarak kullanılan ve hareketlerin kendilerini *Shinshūkyō* (Yeni Dinler) olarak nitelemesinden yola çıkarak bu ifadeyi tercih ettiğini gerekçeleriyle açıklamıştır.³⁰ Ayrıca Japonya'da 1882-1908 yılları arasında devletin resmî olarak tanıdığı Şinto mezhepleri içinde yer verilen Tenrikyo gibi mezheplerin daha sonraları yeni dinler ve YDH içinde zikredildiğine de rastlanmaktadır.³¹

Tarihi 19. yüzyıl başlarına kadar geriye giden ve önceleri mezhep ve yeni din olarak nitelendirilen Japon YDH'lerinin sayısının günümüzde tam olarak bilinmediği, dolayısıyla herhangi kesin bir rakam vermenin doğru olmadığı ifade edilir. Zira 1924 yılında 98, 1930'da 414, 1935 yılında 1029 olan bu hareketlerin sayısının günümüzde birkaç bini bulduğu iddia edilmektedir.³² İstatistiklere göre Japonya'da yaşayanların sadece en fazla %30'u bir veya daha fazla YDH'ye üyedir. Ülkedeki en kalabalık üyeye sahip YDH'ler ise Sōka Gakkai, Risshō Kōsei Kai, Reiyūkai, Tenrikyō, Bussho Gonenkai Kyōdan, Sekai Kyūsei Kyō, Seichō no Ie, Shinnyo-en, PL Kyōdan, Sukyo Mahikari ve Myōchikai Kyōdan olarak bilinmektedir.³³

Neredeyse hepsinin özel ilham veya vahiy alan ve *İki-gami* (Yaşayan Tanrı) olarak kabul edilen karizmatik bir kurucularının bulunması, çoğunda kurucu veya aktif görevlerde pek çok kadının olması, kitle iletişim araçlarını, klasik ve sosyal

29 Earhart, *The New Religions of Japan*, 1-10; Winter, "Japanese NRMs," 17-22; Karaoğlu, "Japonya'da YDH," 18; Joseph M. Kitagawa, *On Understanding Japanese Religion* (New Jersey: Princeton University Press, 1987), 168-73; Mateen, "New Religious Movements of Japan," 91.

30 Earhart, *The New Religions of Japan*, 1-10.

31 Kitagawa, *On Understanding Japanese Religion*, 169-70; Earhart, *The New Religions of Japan*, 147-66; Peter B. Clarke, "Tenrikyo," ed. Peter B. Clarke, *Encyclopedia of New Religious Movements* (London: Routledge, 2006); Dilâ Baran Tekin, "Tenrikyo," ed. Süleyman Turan ve Emine Battal, *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (İstanbul: Okur Akademi, 2020); Barbara Rossetti Ambros ve Timothy Smith, "Tenrikyō," *Handbook of East Asian New Religious Movements*, ed. Lukas Pokorny ve Franz Winter (Leiden: Brill, 2018), 33-51; Kenji Ueda, "Shinto," *Religion in Japanese Culture*, ed. Noriyoshi Tamaru ve David Reid (Tokyo: Kodansha International Ltd, 1996), 29-30.

32 Winter, "Japanese NRMs," 23; Barker, "NRMs: Their Incidence and Significance," 16; Karaoğlu, "Japonya'da YDH," 15; Inoue, "New Religion (Japan)," 452.

33 Winter, "Japanese NRMs," 17; Eileen Barker, *New Religious Movements: A Practical Introduction* (London: Unipub, 1990), 15; Karaoğlu, "Japonya'da YDH," 16; Inken Prohl, "New Religions in Japan: Adaptations and Transformations in Contemporary Society," *Handbook of Contemporary Japanese Religions*, ed. Inken Prohl ve John K. Nelson (Leiden: Brill, 2012), 241, 244-45; Inoue, "New Religion (Japan)," 452.

medyayı misyonerlik çalışmalarında yoğun bir şekilde kullanmaları, evrenselci yönelimleri ve uluslararası misyonerlik gayretlerinin olması, üyelerine sağlık, şifa, başarı, aile sorunlarına çözüm gibi somut getiri/fayda vaat etmeleri, büyümlü dinî uygulamalarla kurtuluşa ulaştıracağı iddiaları Japon YDH'lerinin öne çıkan nitelikleri olarak zikredilmektedir.³⁴

Japonya'da ortaya çıkan YDH'lerin yapısı her ne kadar karmaşık olsa da araştırmacılar tarafından birtakım ortak özellikler belirtilmiştir. Hızlı gelişim ve sanayileşmeye ayak uydurmakta zorlananlar için modern dinî ihtiyaçların giderilmesi uğraşları, Japonya'yı çevreci ve barışçı olarak sunmaları, manevi şifa mucizelerine vurgu yapmaları, rahip sınıfının daha az baskın olduğu ve daha az hiyerarşik yapıda olmaları, daha evrenselci olmaları, kutsal bir merkeze sahip olmaları, giriş süreçlerinin kolay olması, basit bir temel/anahtar pratiğe sahip olmaları, senkretik bir yapılarının olması ortak özellikleri arasında sayılmaktadır.³⁵

Japonya'daki YDH'lerin isimleri için Earhart gibi bazı araştırmacılar, farklı adlar kullanmıştır. Çünkü Japonya'daki bir takım YDH için hareket dışındakilerin verdikleri isimler hareket üyelerince kabul görmemiştir ve kendilerine farklı isimler vermişlerdir. Bunun en büyük sebebi ise, kendilerine başkalarının verdiği adların olumsuzluk çağrıştırmasıdır. Mesela, "*Tenshō Kōtai Jingūkyō* (Kutsal/İlahi Tanrıça'nın Mabedinin Dini/Dinî Grubu)", yabancıların kendileri için kullandığı "*Odoru Shūkyō* (Dans Dini/Dinî Grubu)" isimlendirmesini reddetmiştir.³⁶

3. Sekai Kyusei Kyo Hareketi

3.1. Hareketin Kurucusu ve Kuruluşu

Sekai Kyusei Kyo, Şintoizm kökenli olarak Japonya'da (Tokyo) Mokichi Okada (1882–1955) tarafından 1935 yılında kurulmuş bir YDH'dir. Batıda "Church of World Messianity" olarak bilinen hareketin Japonca adındaki Sekai: "Dünya", Kyusei: "Kurtarıcılık, Mesihçilik", Kyo: "Topluluk, Grup, Cemaat", Sekai Kyusei Kyo: Dünya Mesihçilik Topluluğu/Grubu gibi bir anlama gelmektedir. Hareketin kurucusu her ne kadar Şinto kökenli bir başka grup olan *Ōmoto*'dan ayrılarak bu hareketi

34 Mateen, "New Religious Movements of Japan," 93-94; Earhart, *The New Religions of Japan*, 3-4; Peter B. Clarke, "Japanese New Religious Movements in Brazil: From Ethnic to 'Universal' Religions," *New Religious Movements: Challenge and Response*, ed. Bryan R. Wilson ve Jamie Cresswell (London: Routledge, 2001), 198-201.

35 Mateen, "New Religious Movements of Japan," 94-95; Prohl, "New Religions in Japan," 246-49; Earhart, *The New Religions of Japan*, 3-4; Clarke, "Japanese NRMs in Brazil," 198-201.

36 Earhart, *The New Religions of Japan*, 20.

kurmuş olsa da diğer pek çok Japon YDH'sinde olduğu gibi zamanla ülkedeki Budizm ve Hıristiyanlık gibi inanç sistemlerinden de etkilenmiş, bunlardan bazı öğretileri bünyesine katarak senkretik bir hareket haline gelmiştir.³⁷

Mokichi Okada, 1882 yılında bir sokak satıcısının oğlu olarak Tokyo'nun Asakusa bölgesinde doğmuştur. 1897 yılında başladığı ve gözlerinde problem çıkana kadar severek devam etmiş olduğu Tokyo Sanat Okulu'ndan (Tokyo Bijutsu Gakkou) ayrılmak zorunda kalmıştır. Daha sonra pek çok hastalığa yakalanması, ebeveynini, eşini, çocuklarını kaybetmesi, girdiği tüm işlerde başarısız olması dolayısıyla 1920 yılında Ōmoto hareketine girmiştir. 1924 yılından itibaren ise çalıştığı tüm işleri bir kenara bırakıp kendisini bu hareketin misyonerlik çalışmalarına adanmıştır. Okada, özellikle 1926 ve 1931 senelerinde bazı vizyonlar gördüğünü ve Tanrı'dan vahiy (*keiji*) aldığını söylemiştir. Bu vizyonlarda göğsünden içeri bir ışık girdiğini ve böylece insanlığı kurtarmak için seçilen bir kişi/mesih olduğunu iddia etmiştir. Daha sonra da Tanrı'dan aldığı vahiyleri 400 sayfa olarak yazdığını, ancak insanlık tarihi ile ilgili olan bu vahiylerin imparatorun hoşuna gitmeyip kendisini cezalandıracağı düşüncesiyle yaktığını ifade etmiştir. Başından geçenleri anlattığı çevresinden ona inananlar, yaşadığı bu tecrübelerden dolayı kendisine "Mesih/Kurtarıcı Hazretleri/Efendi" gibi bir anlamı olan "*Meishu-sama*" demişler ve sonraki inananlar da ondan bahsederken hep bu unvanla hitap etmişlerdir.³⁸

Okada, büyük hastalıklar geçirdiği zamanlarda halk hekimliği uygulamaları ile uğraşmış, kendi rahatsızlıklarına şifa olduğuna inandığı bu uygulamaları icra edip insanlara da faydalı olabilmek düşüncesiyle Tokyo'da 1934 yılında bir mekân açmıştır. Ancak, açtığı bu mekân ve yaptığı sağaltma uygulamaları yüzünden üyesi olduğu Ōmoto hareketi yöneticileriyle tartışması üzerine bu hareketten aynı yıl ayrılmak zorunda kalmıştır. Japoncası Kannon olan ve Budizm'de geçen kurtarıcı Bodhisatva fikrinden esinlenerek 1935 yılında "Dai Nippon Kannon Kai" (Büyük Japonya Kannon Derneği), hemen ardından da kendine özgü tedavileri uygula-

37 Hideaki Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," *Handbook of East Asian New Religious Movements*, ed. Lukas Pokorny ve Franz Winter (Leiden: Brill, 2018), 128; Peter B. Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," ed. Peter B. Clarke, *Encyclopedia of New Religious Movements* (London: Routledge, 2006), 569-70.

38 Masakazu Fujieda, "The Church of World Messianity," *Contemporary Religions in Japan* 1, sy. 4 (01 Aralık 1960): 24; Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 129-31; Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 569; Robert Kisala, "Schisms in Japanese New Religious Movements," *Sacred Schisms: How Religions Divide*, ed. James R Lewis ve Sarah M. Lewis (Cambridge: Cambridge University Press, 2009), 97; "Sekai Meshia Kyo," erişim: 28 Kasım 2021, <https://sekaimeshiakyo.org/>; Shinkichi Fukushima, "Sekai Kyūseikyō," *Encyclopedia of Shinto*, erişim: 27 Kasım 2021, <https://d-museum.kokugakuin.ac.jp//eos/detail/>.

dığı "Dai Nippon Kenkō Kyōkai" (Büyük Japonya Sağlık Derneği) adlı bir dernek kurmuştur. Okada'nın bu alternatif sağlık uygulamaları devlet yöneticilerinin de hoşuna gitmediğinden iki defa tutuklanmış ve eserlerinin satışı yasaklanmıştır.³⁹

İkinci Dünya Savaşı'nın ardından 1946 yılında Okada, Dinî Kurumlar Tüzel Kişiliğine (Shūkyō Hōjinrei) hareketin kaydını "Dai Nippon Kannon Kyōdan" (Büyük Japonya Kannon Topluluğu/ Cemaati) adıyla yaptırmıştır. Hareketin adı 1955 yılında "Sekai Kyusei Kyo" (Dünya Mesihçilik Topluluğu/Cemaati) olarak değiştirilmiştir. Hareketin üyeleri için Atami'de "Zuiunkyō" (Uğurlu Bulutlar Yurdu) ve Hakone'de "Shinsenkyō" (Efsunlu Ölümsüzler Yurdu) adı verilen kutsal merkezler/yerleşkeler inşa edilmiştir. Ancak Okada, bu yerleşkeler de çok fazla faaliyet göstermeden 1955 yılında yaşadığı bir beyin kanaması sonucu vefat etmiştir.⁴⁰

Kurucu Okada'nın, "Tanrı'nın Gösterdiği Sağlık" (Shinji no Kenkō), "Cennetin Temelleri" (Tengoku no Ishizue), "Doğudan Gelen Işık" (Tōhō no Hikari) adında yazmış olduğu ve farklı dillere de çevrilen kitapları en meşhur eserleridir.⁴¹

3.2. Hareketin Yayılması, Öğreti ve Uygulamaları

Harekette Okada'nın vefatından sonra dinî lider ile dünyevî lider ayırımına gidilmiştir. 1950 yılından itibaren hareketin manevî önderi anlamında kullanılan "kyōshu" (Öğretilerin Efendisi) ifadesi, Okada'dan sonra başa geçen dinî liderler için de kullanılmaya devam edilmiştir. Bu manevî önderliğin, "Kanchō" veya "sōchō" (dünyevi başkan) denilen ve seçilerek başkan ilan edilen dünyevî liderin de üstünde kabul edilmektedir. İlk kyōshu kabul edilen Okada 1955 yılında öldüğünde manevî liderliği ele alan ikinci evlendiği eşi Yoshi (1887-1962) vefat edene kadar ikinci kyōshu, sonrasında kızı Itsuki (1927-2013) ise üçüncü kyōshu olarak addedilmiştir. 1992 yılında Itsuki, kendi oğlu Yōichi'yi (d. 1948) dördüncü kyōshu ilan ederek görevi ona devretmiştir ve Yōichi, halen bu vazifesine devam etmektedir. Kurucu Okada'dan sonra hareket, farklı fikir ayrılıkları nedeniyle üç kola ayrılmış olmasına rağmen bunların hepsi, mevcut manevî lider, yani kurucu

39 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 129-32; Kisala, "Schisms in Japanese New Religious Movements," 96; "Sekai Meshia Kyo"; Shinkichi, "Sekai Kyūseikyō"; Fujieda, "The Church of World Messianity," 24-26; Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 569.

40 John Bowker, *The Concise Oxford Dictionary of World Religions* (Oxford: Oxford University Press, 2000), 524; Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 132-33; Shinkichi, "Sekai Kyūseikyō"; "Sekai Meshia Kyo."

41 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 129, 137, 138; Halil İbrahim Şenavcu, "Sekai Kyusei Kyo," ed. Süleyman Turan ve Emine Battal, *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi* (İstanbul: Okur Akademi, 2020), 468.

Okada'nın torunu Yōichi'yi kyōshu olarak kabul etmektedir. Günümüzde farklı dünyevî başkanlarla faaliyetlerine devam eden bu kolların isimleri şunlardır: Sekai Kyusei Kyo Izunome Kyōdan (kısaca: Izunome/ Her Tarafı Eşit Haç); Sekai Kyusei Kyo Tōhō no Hikari Kyōdan (kısaca: Tōhō no Hikari/ Doğunun Işığı) ve Sekai Kyusei Kyo Su no Hikari Kyōdan (kısaca: Su no Hikari/ Işığın Efendisi). Hareket her ne kadar üç kola ayrılrsa da "Sekai Kyusei Kyo" ifadesi bu üç kolun hepsini kapsayıcı çatı bir kavram olarak kullanılmaktadır.⁴²

Kurucu Okada'nın vefatının ardından gönüllü misyonerler onun mesajını herkese duyurmak ve hareketi farklı ülkelere yaymak için harekete geçmiştir. Özellikle, Tayland'a giden misyonerler orada oldukça başarılı olmuştur. Buradaki üye sayısı günümüzde de Japonya'dan sonra ikinci sırada zikredilmektedir. Misyonerlerden biri olan Minoru Nakahashi, beraberindeki bir grup üye ile 1955 yılında Brezilya'ya giderek orada hızla teşkilatlanmış ve 1965 yılında Vila Mariana, São Paulo'da bir merkez tesis edilmiştir. Brezilya buradaki çalışmalar sonucunda hareket üyelerinin en çok olduğu üçüncü ülke olmuştur. Bu ülkedeki çalışmalar kısa zamanda misyoner yetiştirmeye kadar gitmiştir. Burada yetiştirilen misyonerler Mozambik ve Angola gibi Portekizce konuşan ülkelere yaymışlardır.⁴³

SKK'nin günümüzdeki üye sayısının 2 milyon civarında olduğu, çoğunluğu Japonya'da ve ardından Tayland, Brezilya, Sri Lanka, Angola ve Mozambik olmak üzere, dünyanın pek çok ülkesinde yaşadıkları ifade edilmektedir. Bu hareket üç dinî grubun koalisyonu olarak tek manevî liderle ve ayrıca seçilmiş bir genel başkanla faaliyetlerine devam etmektedir. Koalisyon kurulu, üçü Izunome, üçü Tōhō no Hikari ve bir tanesi Su no Hikari grubundan olmak üzere yedi üyeden oluşmakta ve SKK'nin başkanı (kanchō), bu yedi üye arasından seçilmektedir. Günümüzde (2021) hareketin başkanlığını (kanchō) Hiroshi Nakadomari yürütmektedir.⁴⁴

SKK hareketinin Japonya'da yerleşke şeklinde üç büyük kutsal merkezi bulunmaktadır. Bunlar, Atami'deki Zuiunkyō, Hakone'deki Shinsenkyō ve Kyōto'daki Heiankyō'dur. Bugün hareketin merkezi ise, manevî liderin (*Kyōshu*) de içinde yaşadığı Atami'deki kutsal yerleşkedir. Burası aynı zamanda SKK Su no Hikari Kyōdan grubunun da merkezi konumundadır. 28 Şubat 2019'dan itibaren bu

42 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 141.

43 Andrew Dawson, *New Era - New Religions: Religious Transformation in Contemporary Brazil* (New York: Routledge, 2016), 32; Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 141.

44 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 141; Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 570; Clarke, "Japanese NRMs in Brazil," 197.

grubun (yeni adı: Sekai Meshia Kyo) başkanlığı vazifesini ise Keiichiro Narii sürdürmektedir. Bu yerleşkeler dağ, göl ve/veya deniz manzaralarına sahiptir; bu büyük yerleşkelerin çevre düzenlemesi de itinayla yapılmıştır. Bu yerleşkelerde, organik tarım alanları, mabet, müze, sanat galerisi, okullar, çiftlik ve binlerce kişinin toplanabileceği ana salon gibi unsurlar mevcuttur. Japonya dışında ise yaklaşık 500 bin üyeye sahip iki ülke olan Tayland ve Brezilya'da da yerleşke şeklinde Japonya'dakilere benzeyen kutsal merkezler tesis edilmiştir.⁴⁵

SKK hareketinin, çeşitli ülkelerde "Church of World Messianity" adıyla ve yerel dillerde basılan gazete, dergi ve kitapları vardır. Ayrıca aktif olarak kullandıkları internet siteleri ve gerek kurumsal gerekse de üyelerin açmış olduğu sosyal medya hesapları mevcuttur.⁴⁶

Hareket, her ne kadar Şinto kökenli olarak kurulmuş olsa da daha sonra bünyesine Budizm ve Hıristiyanlığa ait öğelerin de eklenmesi dolayısıyla senkretik bir hareket haline dönüşmüştür. Hareketin toplanma ve ibadet mekânlarında ritüelin temel unsuru "Miroku Ō-mi-kami" (Miroku'nun Yüce Tanrısı)'dir. Bu ifade, dünyanın kurtuluşu için gelmesi beklenen Buda Maitreyanın Japonca'daki adı olan "Miroku" –ki hareketin kurucusuna ithafen de kullanılır- ile Yüce Tanrı için kullanılan "Ō-mi-kami"nin birleşiminden oluşmaktadır. Gerek buradaki Şinto ve Budist ifadelerin birlikte kullanımı gerekse de hareketin dualarında iki dine ait kavramların bir arada kullanılması (Amatsu norito/ Göklerdeki dua, Yaoyorozu no Kami/yerin ve göğün tüm tanrıları, misogi/arınma, Zengen Sanji/ yeryüzündeki cennet, Guze no Mikami/dünyayı kurtaran Tanrı gibi), hareketin melez yapısını ortaya koymaktadır. Ayrıca Şintoizm'deki dualar, arınma törenleri,⁴⁷ atalara aşırı hürmet yanında, Budizm'deki karma ve reenkarnasyon gibi düşüncelere kitaplarında ve uygulamalarında yer verilmesi hareketin senkretik bir özellik taşıdığını gösteren delillerdendir.⁴⁸ Benzer şekilde hareketin, "Tanrının nasıl iki bin yıl önce oğlunu İsa Mesih suretinde gönderdiyse Kurucu Okada'yı da Mesih (*Meshi-sama*) olarak gönderdiği, İsa Mesih'in söylediği ve istediği şeyin gerçekleşmiş olduğu, ayrıca İsa Mesih'in İncil'deki mucizelerine inanmak gerektiği, çünkü

45 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 140-41; "Sekai Kyusei Kyo Izunome," erişim: 29 Kasım 2021, <http://www.izunome.jp/en/index.html>.

46 Fujieda, "The Church of World Messianity," 32-33; Şenavcu, "Sekai Kyusei Kyo"; "World Church of Messiah," erişim: 28 Kasım 2021, <https://sekaimeshiakyo.news/en/>; "Sekai Meshia Kyo"; "Sekai Kyusei Kyo Izunome".

47 Şintoizm'deki maddî ve manevî arınma hakkında bkz. Hüsamettin Karataş, "Şintoizm'de Arınma Ayinleri," *The Journal of Academic Social Science Studies*, sy. 78 (Aralık 2019): 1-12.

48 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 128, 134.

benzerlerinin, hareketin üyelerinde de gerçekleştiğinin vurgulanması, konuşma ve kitaplarında bolca Kitab-ı Mukaddes'ten örnek pasajlara yer verilmesi" gibi söylemleri dolayısıyla Hıristiyanlığa ait unsurlarla kendi öğretilerini karıştırdıkları görülmektedir.⁴⁹

SKK hareketi üyeleri tarafından yaşayan bir kami (*iki-gami*) olarak kabul edilen⁵⁰ Kurucu Okada, yeryüzündeki hastalık (*byō*), yoksulluk (*hin*) ve çatışmayı (*sō*) ortadan kaldırmayı en önemli hedef olarak belirtmiştir. Onun, "mutlu olmanın yolunun başkalarını mutlu etmek olduğu" söyleminden hareketle, önerilen uygulamaların yaygınlaşmasıyla herkesin bedensel ve ruhî sıkıntılarından kurtulacağı, huzurun ve barışın yeryüzünde hâkim olmasıyla da dünyada cennetin (*chijō tengoku*) kurulmuş olacağı iddia edilmektedir. Buradan yola çıkan hareket, daha ziyade halk hekimliği uygulamalarını ön plana çıkarmış ve bu uygulamalar vasıtasıyla yayılmıştır.⁵¹

SKK mensupları çoğunlukla evlerinin yakınındaki üye oldukları kendi cemaat mabetlerine sabah ve akşam duaları ile bayramlara katılmak, düzenlenen dersleri dinlemek, çiçek düzenleme sanatını (*ikebana*) öğrenmek, jōrei'yi yönetmek ve/veya almak, gibi sebeplerle sıkça gitmektedir. Mabetlerdeki ana salonun sunak kısmında karşı duvarda genellikle süslü bir yazı ile kurucu Okada'nın fotoğrafı yer almaktadır. Bu sunağa çeşitli meyve ve sebzelerle piriç ve tuz sunulmakta, benzer bir köşenin evlerde de yapılması için üyeler teşvik edilmektedir.⁵²

Hareket, estetiğe (*belo*) önem vermekte; üyelerini kaligrafi, çiçek düzenleme (*sangetsu*), resim ve seramik uygulamalarına teşvik etmektedir. Hareketin Atami'de MOA (Mokichi Okada Association) Müzesi ve Hakone'de Hakone Müzesi vardır. Buralarda kurucu lider Okada'nın eserleriyle birlikte pek çok yabancıya ait sanat eseri de sergilenmektedir. Ayrıca Sangetsu Çiçek Düzenleme Okulu ile insanların maneviyatını geliştirip onları arındırmayı amaçladıklarını ifade etmektedirler.⁵³ Hareket, oluşturulan bu güzel bahçe ve sanat müzeleriyle insanların etrafını güzelliklerle sarmak suretiyle hem ruhlarının temizleneceğini hem de

49 "Sekai Meshia Kyo"; Fujieda, "The Church of World Messianity," 30; "World Church of Messiah"; Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 569.

50 Brian Bocking, *A Popular Dictionary of Shinto* (Surrey: Curzon Press, 2005), 117.

51 Shinkichi, "Sekai Kyūseikyō"; Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 569; Fujieda, "The Church of World Messianity," 26.

52 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 139.

53 Dawson, *New Era - New Religions*, 32; Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 139; Kisala, "Schisms in Japanese New Religious Movements," 98.

aranan cennetin yeryüzünde bir modelini oluşturmak istediklerini, her yerde bu şekilde güzel çevreler oluşturulduğunda dünyada gerçek cennetin oluşmuş olacağını söylemektedir.⁵⁴

Hareketin, anılmasını ve kutlanmasını önerdiği bayramlar ve özel günler vardır. Bunlar:

- 4 Şubat: Bahar Başlangıcı Bayramı (Risshunsai)
- 1 Nisan: Büyük Bahar Şenliği (Shunki Taisai)
- 15 Haziran: Yeryüzü Cenneti Bayramı (Chijō ten- Gokusai)
- 1 Temmuz: Atalar İçin Büyük Bayram (Sorei Taisai)
- 1 Ağustos: Dünya Barışı için Dua Bayramı (Sekai Heiwa Kigansai)
- 1 Ekim: Büyük Sonbahar Bayramı (Shūki Taisai)
- 22 Aralık: Kurucunun Doğum Günü Kutlaması (Goseitansai).

Harekette, atalara aşırı hürmet ve saygı önemsenmiş, bu yüzden "Atalar İçin Büyük Bayram" (*Sorei Taisai*) en değerli bayram ilan edilmiştir.⁵⁵

4. Sekai Kyusei Kyo Hareketinde Halk Hekimliği

YDH'lerin üye kazanma ve kendilerine çekme yöntemleri arasında üyelerine ruhsal huzur yanında bedensel olarak da sağlıklı bir yaşam önermeleri de yer almaktadır. Alternatif tıp da denilen bu halk hekimliği uygulamalarının bilhassa Hint ve Uzakdoğu'da ortaya çıkıp yayılan YDH içinde yaygındır. Hatta araştırmacılar, halk hekimliği ile tedavinin yaygınlaşmasını YDH'lerin ortaya çıkmasıyla aynı dönemde olmasının bir rastlantı olmadığını ifade etmektedirler. Ayrıca, yoğun iş ortamında bunalan ve çeşitli sağlık problemleriyle boğuşan modern insana alternatif tedavi ve dinlenme seçenekleri sunan YDH'lerin oldukça cazip gelmesinin, bu hareketlerin üye sayılarını artırmada önemli olduğu vurgulanmaktadır.⁵⁶ Yapılan araştırmalar Amerika'da alternatif tedavi yöntemlerine başvuranların çoğunluğunun 25-49 yaş aralığında iyi eğitim almış, orta ve üst gelir düzeyine sahip beyaz kadınlardan oluştuğunu ortaya koymuştur.⁵⁷

54 Fujieda, "The Church of World Messianity," 30-31; Kisala, "Schisms in Japanese New Religious Movements," 98.

55 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 139-40.

56 Kirman, *YDH'ler Sosyolojisi*, 281-84; Doğan, *Türkiye'de New Age Hareketi*, 165; Yalvaç Arıcı, "Modern Şifacılık Yönelimleri," 302-7; Tony Higon, "The Origins of the New Age," *What Is the New Age?*, ed. Michael Cole vd., 3. bs (London: Hodder and Stoughton, 1990), 22.

57 Kirman, *YDH'ler Sosyolojisi*, 299-300.

Pek çok YDH'de olduğu gibi Japon YDH'leri de amaçlarının, öncelikle bireylere ve toplumlara huzurlu ve ferah bir yaşam olduğu ifade etmektedir. Bununla birlikte bazı hareketlerin manevi/ruhsal rahatlamının yanında bedensel sağlık olarak da katılımcılarına katkı sunmayı vaat ettikleri ve bu yönde bazı uygulamalara başvurdukları bilinmektedir.⁵⁸ Bunun en başta gelen örneklerinden birini SKK hareketi oluşturmaktadır. Bu hareket, üyelerine önerdiği özellikle iki temel uygulama ile beden ve ruh sağlığının korunacağını, maddi ve manevi hastalıkların bir süre sonra yok olacağını, böylece huzurlu bir yaşama kavuşulacağını iddia etmektedir. Bunların birincisi organik tarım, ikincisi ise jörei uygulamasıdır. Bunlara ek olarak önerilen diğer uygulama ise kurucu Okada'nın kullandığı shiatsu denilen masaj yöntemidir.⁵⁹

SKK hareketi Şintoizm'deki ölümsüz ve kutsal insan ruhunda bulunan kötülük ve bu kötülüğün yok edilmesi fikrini ele almıştır. Harekette, insanın ruhunda iyiliklerle birlikte bulunan bu kötülüğün, kişinin ruhsal çalkantılarla birlikte bedenine de hastalık olarak yansıtacağı iddia edilerek bunun çözüm yollarından biri olarak doğayla iç içe yaşamak ve ona zarar vermeden yararlanmak gerektiği ifade edilmektedir.⁶⁰ Bunun da yaşanılan çevrenin doğallığı bozulmadan organik tarım uygulamalarıyla mümkün olabileceği söylenmektedir.⁶¹

1970'lerden sonra özellikle Doğu felsefeleri, Batı'nın mistik anlayışları, eski paganist düşünceleri bünyesinde senkretize ettiği ifade edilen ve Batı'da hızla yayılan, bir zamanlar Yeni Çağ (New Age) Akımı diye de adlandırılan bazı YDH'ler ortaya çıkmıştır. Bu hareketler, insanların doğal olmayan, insan eliyle değiştirilen yapay bitkilerle beslendiğini, bundan dolayı bedensel ve ruhsal olarak bağımsızlıklarının düşerek hastalıklara açık hale geldiklerini söylemektedir. Onlara göre insanlık, bu yapaylıktan kurtulup doğaya saygı gösterdiğinde, organik tarım yaptığında ve tedavi için de kimyasal ilaçlar yerine doğadan gelen şifa kaynağı bitkisel ilaçlara

58 Emiko Ohnuki-Tierney, "Health Care in Contemporary Japanese Religions," *Healing and Restoring: Health and Medicine in the World's Religious Traditions*, ed. Lawrence Eugene Sullivan (New York: Macmillan Publishing Company, 1989), 64-65; Yalvaç Arıcı, "Modern Şifacılık Yönelimleri," 303-4; Doğan, *Türkiye'de New Age Hareketi*, 39.

59 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 131, 134; Şenavcu, "Sekai Kyusei Kyo"; Shinkichi, "Sekai Kyūseikyō"; Kisala, "Schisms in Japanese New Religious Movements," 98; Robert S. Ellwood, *Japanese Religion: The E-Book* (Utah: Journal of Buddhist Ethics Online Books, 2007), 325.

60 Karaoğlu, "Japonya'da YDH," 16.

61 Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 569; Johrei Fellowship, "Johrei," Johrei, erişim: 27 Kasım 2021, <https://www.johrei.org>.

yöneldiğinde bu rahatsızlıkların üstesinden gelecektir.⁶² Bu fikirlere bakıldığında, yetmişli yıllarda ortaya çıkmış hareketlerin, kendilerinden neredeyse bir buçuk asır önce çıkmış olan SKK gibi hareketlerin benzer düşüncelerinden nasıl etkilendikleri kolaylıkla anlaşılabilir. Peter Clarke gibi araştırmacılar, özellikle 1980'lerde Batı dünyasında ortaya çıkan YDH'lerin büyük oranda SKK ve Seicho-no-le gibi Japon YDH'lerinden etkilendiğini ve çoğunlukla onların görüşlerini savunduklarını iddia etmektedir.⁶³

SKK hareketine inanmayanlara, hatta ateistlere bile çeşitli tedavi yöntemleri uygulamaktan çekinmemek gerektiği, çünkü ateistler iyileştiklerinde bu uygulamalarla, görünmeyen güçlü bir şeylerin olduğunu ve Tanrı'nın varlığını idrak edecekleri, dolayısıyla halk hekimliği uygulamalarıyla, inanmayanları Tanrı'ya yaklaştırmamanın mümkün olabileceği ifade edilmektedir.⁶⁴

"Shizen Noho" (Doğal Tarım) kavramı, hareket içinde oldukça fazla kullanılmaktadır. Hatta bu kavram hareketle özdeşleşmiş olduğundan bu ifade kullanıldığında akıllara SKK gelmektedir. Shizen Noho denildiğinde, yapay gübre ve kimyasal bitki ilacı kullanmadan yapılan organik tarım uygulaması anlaşılmaktadır.⁶⁵ Zira harekette bu türden gübre ve ilaçlar, zehir gibi tehlikeli addedilmekte ve insanlığın ruhsal ve fiziksel hastalıklardan kurtuluşu bunlardan uzak bir şekilde doğal yöntemlerle yetiştirilmiş ürünlerle sağlanacağı belirtilmektedir.⁶⁶

SKK hareketinin ön planda tuttuğu ve önemsedığı bir halk hekimliği uygulaması "jōrei/johrei" (ilahi ışık/enerji)'dir. Bu uygulama onun, diğer hareketlerden ayırıcı özelliği olarak da bilinmektedir. Jōrei, el almış yetkin kişinin, karşısında durduğu kişiye uzaktan, dokunmadan elinin iç tarafını çevirerek 'Kamilerden aldığı enerjeyi aktarması' ve böylece ona şifa vermesi şeklinde anlatılmaktadır. Jōrei uygulaması ile "Kami no Hikari" (Kamilerin/Tanrıların Işığı)'nin insanlara iletilmesi sayesinde, onların maddî ve manevî olarak iyileştirildikleri ifade edilmektedir.⁶⁷ Jōrei uygu-

62 Kirman, *YDH'ler Sosyolojisi*, 284-86; Mustafa Arslan, "Değişim Sürecinde Yeni Dindarlık Formları: 'Yeni Çağ' İnanışları Örneği," *Değerler Eğitimi Dergisi* 4, sy. 11 (01 Haziran 2006): 11; Higton, "The Origins of the New Age," 22-23; Doğan, *Türkiye'de New Age Hareketi*, 165-68.

63 Peter B. Clarke, "New Age Movement (NAM)," ed. Peter B. Clarke, *Encyclopedia of New Religious Movements* (London: Routledge, 2006), 443; Şenavcu, "Sekai Kyusei Kyo".

64 Fujieda, "The Church of World Messianity," 30.

65 Bowker, *Dictionary of World Religions*, 524; Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 569.

66 Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 134, 137.

67 Matsuoka, 134, 138-39; Bowker, *Dictionary of World Religions*, 524; Johrei Fellowship, "Johrei"; Bocking, *A Popular Dictionary of Shinto*, 117-18; Ellwood, *Japanese Religion*, 325-26; Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 569.

lamasının aynı zamanda uyku bozukluklarına iyi geldiği ve insanları rahatlattığı da söylenmektedir. Ayrıca bu uygulama için herhangi bir ücret talep edilmediği, yalnızca dileyen kişinin istediği kadar bağış yapabileceği vurgulanmaktadır.⁶⁸

Her ne kadar jōrei'yi, dileyen herkesin alabileceği söylene de bu şifa ritüelini gerçekleştirmek, yani jōrei'yi verebilmek için bu hareketin üyesi olup el almak ve boynunda asılı "o-hikari" (ışık) adlı bir muska taşımak gerekli görülmektedir. Fiziksel rahatsızlığı olan kişilerin hangi bölgesinde problem varsa enerji aktarımı yapan kişinin elinin oraya doğru tutulmasının daha faydalı olacağı da söylenmektedir. Bu enerji aktarımı kişiler giyinikken yapılmaktadır; kıyafetlerin herhangi bir engel teşkil etmediğine inanılmaktadır.⁶⁹

Mikao Usui (1865-1927) tarafından 1920'li yılların başında ortaya çıkarıldığı ve 1923'te Tokyo'da büyük tahribata yol açan Kanto depremi sonrasında yoğun bir şekilde kullanıldığı bilinen *reiki*⁷⁰ uygulamasının benzeri, Okada tarafından jōrei adıyla geliştirilerek ve bunu yapabilmeleri için yalnızca eğitim verilen kendi üyelerine el vermek suretiyle uygulamaya konulmuştur. Zira jōrei uygulamasının, Japonya'da ve zamanla ülke dışında hızla yayılan reiki anlayışıyla farkının çok olmadığı görülmektedir.⁷¹ Reiki uygulamasında ellerin hastaya dokunup dokunmaması uygulayıcının kararına bırakılmışken, jōrei uygulamasında yaklaşık yarım metre kadar uzaktan enerji göndermek gerektiği söylenmektedir.⁷² Robert Kisala gibi bazı araştırmacılar, bunların arasında pek fark görmediklerini, hatta jōrei'nin Batıya reiki olarak tanıtılması şeklinde bile anlaşılabilirliğini ifade etmiştir.⁷³

Japonya'da kullanılan bir de "kiko" adı verilen bir enerji aktarım yöntemi daha vardır. Jōrei ve reiki uygulamasında kamilerden ve/veya evrenden alınan enerjinin aktarımı söz konusuysen kiko uygulamasında kişinin kendinde topladığı

68 Johrei Fellowship, "Johrei".

69 Ellwood, *Japanese Religion*, 325-26; Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 138; Dawson, *New Era - New Religions*, 33; Clarke, "Sekai Kyusei Kyo," 569.

70 Genellikle Japonca Rei: "Evren," Ki: "Enerji, Ruh," Reiki: "Evrensel Yaşam Enerjisi" olarak tercüme edilmekte ve insanın evrenden aldığı ve ellerinden çıkardığı enerji ile başkalarını tedavi etme uygulaması olarak anlatılmaktadır. Bkz. Kitamura, *Japonya*, 111; Dilek Yücel, *Reiki'nin Oluşumu, Gelişimi ve Türkiye'deki Yansımaları* (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2007), 9-16; Diane Stein, *Reiki Esasları: Bir Şifa Sanatı Kılavuzu*, çev. Suat Ertüzün (İstanbul: Arıtan Yayınevi, 2002), 16-38; Esin Ateş ve Rüya Ateş, *Geleceğimiz Ellerimizin Arasında: Reiki ile Türkiye'de Büyük Dönüşüm*, 2. bs (İstanbul: Dharma, 2003), 13-14.

71 Kitamura, *Japonya*, 111-13.

72 Johrei Fellowship, "Johrei"; Kitamura, *Japonya*, 111-12; Matsuoka, "Sekai Kyūseikyō," 138.

73 Kisala, "Schisms in Japanese New Religious Movements," 98.

“ki” enerjisini iletmesi gerektiği söylenmektedir. Her durumda bu enerjinin aktarımıyla psikolojik ve bedensel rahatsızlıklara neden olduğu düşünülen enerji tıkanıklığının giderileceğine, akımın normalleşmesiyle de rahatlamanın sağlanacağına inanılmaktadır.⁷⁴

Ayrıca harekette halk hekimliği uygulamalarından “*Shiatsu*” masajı yöntemiyle tedaviye de sıcak bakılmaktadır. *Shi* “parmak”, *atsu* “baskı”, *shiatsu* ise, “parmakla baskı uygulama” anlamına gelmektedir. Shiatsu, sadece avuç içi ve parmaklar (özellikle başparmağın) kullanılarak vücudun akupunktur veya meridyen noktaları denilen bazı bölgelerine baskı uygulanmasıyla icra edilen ve rahatsızlıkların oluşmasına engel olduğu, enerjinin vücutta dengeli bir şekilde dağılmasıyla kişiyi rahatlattığı düşünülen Japon kökenli önleyici bir terapi yöntemi olarak tanımlanır.⁷⁵ SKK hareketi kurucusu Okada’nın, hareketi kurmadan evvel ağır bir şekilde hastalandığında bu uygulamayı öğrendiği ve insanlara da bu masaj tekniğiyle şifa dağıtmak için Tokyo’nun Kōjimachi bölgesinde Ōjindō (Ōjin Şapeli) adında bir yer kurduğu ifade edilmektedir.⁷⁶

SKK gibi Doğu kökenli hareketlerin çoğu zaman misyonerlik amacıyla başvurduğu ve “enerji şifacılığı” da denilen enerji ile tedavi uygulamalarına Türkiye’de de rastlanmaktadır. Yapılan araştırmalara göre Türkiye’de bu uygulamalara katılanların çoğunun, iyi eğitim almış ve gelir düzeyi orta üstü denilen kişilerden oluştuğu, bu katılımcıların uygulamaların kaynağını bilmediği, çok azı hariç fiziksel sorunlar yerine psikolojik sorunlarını çözmek için başvurduğu tespit edilmiştir.⁷⁷

Sonuç

Yeni Dini Hareketler, dünya üzerinde bulunan neredeyse tüm geleneksel din ve kültürlerin içinden türemiş, bu dinlerden beslenerek mensuplarına çeşitli kurtuluş imkânları sunduklarını iddia etmişlerdir. Özellikle dünyada bunalımların yaşandığı İkinci Dünya Savaşı sonrasında YDH’ler tarafından insanlara söylenen bedensel ve ruhsal rahatlama önerileri oldukça cazip gelmiştir.

74 Kitamura, *Japonya*, 112-13.

75 Carola Beresford-Cooke, *Shiatsu Theory and Practice*, 3. bs (London: Singing Dragon, 2016); Michael York, *Historical Dictionary of New Age Movements* (Lanham, Md: Scarecrow Press, 2004), 167.

76 Shinkichi, “Sekai Kyūseikyō”; Matsuoka, “Sekai Kyūseikyō,” 131.

77 Yalvaç Arıcı, “Enerji Şifacılığı”; Doğan, *Türkiye’de New Age Hareketi*, 62-168; Ali İhsan Yitik, “Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik: Türkiye Örneği,” *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan ve Faruk Sancar (İstanbul: Okur Akademi, 2018), 245-47.

Halk inanışları, insanüstü varlıkların insanlara fayda veya zarar verebileceği düşüncesiyle halk arasında var olan bazı inanışlar ve yapılan/yapılmayan davranışlardır. Bu inanışların çeşitli ortak özelliklerinin ve değişik ortaya çıkış sebeplerinin olduğu bilinmektedir. Bunlardan bazılarının insanlığa faydalı olduğu, bazılarının ise zararlı olduğu ve bilimle de çeliştiği açıktır.

Halk hekimliği halk inanışları içinde yer alan bir inanış ve uygulamadır. Bunun yerine farklı alanlarda ve farklı kişilerce sağaltma, alternatif tıp ve şifacılık gibi tabirler de kullanılmaktadır. Dinler Tarihi alanında daha ziyade kullanıldığı şekliyle halk hekimliği, insanların yaşadıkları dönemde tıbbî tedaviye ulaşamadıkları, bunu reddettikleri, haberlerinin olmadığı veya tıp tarafından çözülemeyen durumlarda başvurdukları halk arasında yaygın olan iyileştirme ve şifa uygulamalarıdır.

Dünyanın diğer yerlerinde olduğu gibi Japonya'da ortaya çıkıp yayılan pek çok YDH olmuştur. Bunların ortaya çıkışında da dönemlerinin siyasî, dinî, sosyolojik ve ekonomik durumları etkili olmuştur. Japon YDH'lerine has ortak özellikler mevcuttur ve değişik kaynaklarda bunlara yer verilmiştir. Japonya'da ortaya çıkan YDH'ler, dünyanın diğer bölgelerinden farklı olarak daha karmaşık, sayıca çok fazla (binleri geçen rakamlar verilmekte), çok erken tarihlerde çıkmaya başlamış ve çoğunlukla da senkretiktir. Bunda Japonya'daki çoğulcu din anlayışı ve Şintoizm'in yapısındaki diğer dinlere bakış açısının etkili olduğu görülmektedir. Japon YDH'lerinin bir diğer farklı özelliği de değişik yöntemlerle halk hekimliği uygulamalarına önem vermeleri ve bu vasıta ile hareketlerini yaymak için misyonerlik uygulamalarıdır.

SKK (Dünya Mesihçilik Topluluğu) hareketi 1935 yılında Mokichi Okada (1882–1955) tarafından Japonya'da her ne kadar Şintoizm kökenli olarak kurulmuş olsa da daha sonraları bünyesine Budizm ve Hıristiyanlığa ait inançları da katarak senkretik bir hareket haline gelmiştir. Harekette Tanrı'nın varlığı ve kurucu Okada'nın, İsa Mesih gibi bir mesih/kurtarıcı olduğu, onun mesaj ve yöntemlerinin uygulanması durumunda dünyada cennetin gerçekleşeceği inancı hâkimdir. Hareketin kurtuluş için önerdiği en önemli reçete ise, halk hekimliği uygulamalarından jōrei adı verilen, ellerin/avuç içlerinin karşıdaki kişiye doğru bir süre yöneltilmesiyle elden aktarılan enerji, shiatsu denilen, vücudun çakra noktalarına masaj uygulaması ve organik tarımla, doğal yiyecek içeceklerle tedavidir. Bunlar yapıldığı takdirde kişilerin maddî ve manevî sıhhatlerine kavuşacağı iddia edilmektedir. Ayrıca dünyayı güzelleştirmek için doğal şekilleri korunarak hazırlanan büyük merkezlerdeki bahçelerle insanlara örneklik sundukları, herkesin insanlara, doğaya ve doğal olana bu şekilde saygı göstermesi sonucunda zaten yeryüzü cennetinin oluşacağı ifade edilmektedir.

Son olarak ifade etmek gerekir ki, Japon YDH'leri içinde yaklaşık 2 milyon civarında üyesiyle oldukça önemli bir konuma sahip olan SKK hareketi, hoşgörülü, senkretik öğreti ve halk hekimliği uygulamalarıyla büyük kalabalıkları peşinden sürüklemektedir. Hareket, bu inanç ve uygulamaları kullanan misyonerleri vasıtasıyla zamanla dünyanın pek çok bölgesine yayılmıştır. Hareketin insanlara sunduğu kurtuluş reçeteleri örneğinden ve çeşitli halk hekimliği uygulamalarının insanlar üzerindeki etkisinden yola çıkarak YDH'lerin ve Japon YDH'lerinin nasıl bu kadar başarılı oldukları daha iyi anlaşılmaktadır.

Kaynakça

- Arslan, Mustafa. "Değişim Sürecinde Yeni Dindarlık Formları: 'Yeni Çağ' İnanışları Örneği." *Değerler Eğitimi Dergisi* 4, sy. 11 (01 Haziran 2006): 9-25.
- Ateş, Esin ve Rüya Ateş. *Geleceğimiz Ellerimizin Arasında: Reiki ile Türkiye'de Büyük Dönüşüm*. 2. bs. İstanbul: Dharma, 2003.
- Baran Tekin, Dilâ. "Tenrikyo." Ed. Süleyman Turan ve Emine Battal. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, 535-39. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Barker, Eileen. *New Religious Movements: A Practical Introduction*. London: Unipub, 1990.
- . "New Religious Movements: Their Incidence and Significance." *New Religious Movements: Challenge and Response*, ed. Jamie Cresswell ve Bryan Wilson, 15-31. Florence: Taylor and Francis, 2001.
- Battal, Emine. *Kıyametin Gölgesinde: Yeni Dini Hareketler ve Şiddet*. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Beresford-Cooke, Carola. *Shiatsu Theory and Practice*. 3. bs. London: Singing Dragon, 2016.
- Bocking, Brian. *A Popular Dictionary of Shinto*. Surrey: Curzon Press, 2005.
- Bowker, John. *The Concise Oxford Dictionary of World Religions*. Oxford: Oxford University Press, 2000.
- Clarke, Peter B. "Japanese New Religious Movements in Brazil: From Ethnic to 'Universal' Religions." *New Religious Movements: Challenge and Response*, ed. Bryan R. Wilson ve Jamie Cresswell, 197-210. London: Routledge, 2001.
- . "New Age Movement (NAM)." Ed. Peter B. Clarke. *Encyclopedia of New Religious Movements*, 442-46. London: Routledge, 2006.
- . "New Religious Movement." Ed. Peter B. Clarke. *Encyclopedia of New Religious Movements*, 453-55. London: Routledge, 2006.
- . "Sekai Kyusei Kyo." Ed. Peter B. Clarke. *Encyclopedia of New Religious Movements*, 569-70. London: Routledge, 2006.
- . "Tenrikyo." Ed. Peter B. Clarke. *Encyclopedia of New Religious Movements*, 621-23. London: Routledge, 2006.
- Cole, Michael. "Defining the New Age." *What Is the New Age?*, ed. Michael Cole, Tony Higton, Jim Graham ve David C. Lewis, 3. bs, 1-14. London: Hodder and Stoughton, 1990.

- Dawson, Andrew. *New Era - New Religions: Religious Transformation in Contemporary Brazil*. New York: Routledge, 2016.
- Dinler, Enbiye Mahbube. *Yeni Bir Japon Dini Hareketi: Oomoto*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2019.
- Doğan, Elif. *Türkiye’de New Age Hareketi: Şifacı Grupların Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Tabanı Üzerine Sosyolojik Bir İnceleme*. Yüksek Lisans Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi, 2020.
- Earhart, H. Byron. *The New Religions of Japan: A Bibliography of Western-Language Materials*. 2. bs. Ann Arbor: Center for Japanese Studies, University of Michigan, 1983.
- Ellwood, Robert. *Introducing Japanese Religion*. New York: Routledge, 2008.
- Ellwood, Robert S. *Japanese Religion: The E-Book*. Utah: Journal of Buddhist Ethics Online Books, 2007.
- Eroğlu, Ahmet Hikmet. “Halk İnanışlarına Giriş.” *Halk İnanışları El Kitabı*, ed. Durmuş Arık ve Ahmet Hikmet Eroğlu, 20-42. Ankara: Grafiker, 2017.
- Eşmeli, İsmet. *Halk İnanışları ve Uygulamaları Üzerine Bir Araştırma (Muğla-Yatağan Örneği)*. Ankara: Gece Kitaplığı, 2014.
- . “Yeni Dini Hareketlerin Hedef Kitleleri: Gençlik.” *İslam Modernite ve Gençlik*, ed. Seyfullah Kara, Salih Aybey ve Tahir Aşirov, 273-84. Ankara: İlahiyat Yayınları, 2021.
- Fujieda, Masakazu. “The Church of World Messianity.” *Contemporary Religions in Japan* 1, sy. 4 (01 Aralık 1960): 24-34.
- Günay, Nasuh. *Türkiye’de Yeniçağ İnançları*. Isparta: Manas Yayınevi, 2011.
- Güvenç, Bozkurt. *Japon Kültürü*. 2. bs. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2002.
- Higton, Tony. “The Origins of the New Age.” *What Is the New Age?*, ed. Michael Cole, Tony Higton, Jim Graham ve David C. Lewis, 3. bs, 15-28. London: Hodder and Stoughton, 1990.
- Hume, Robert E. *The World’s Living Religions*. New York: Charles Scribner’s Sons, 1959.
- Inoue, Nobutaka. “New Religion (Japan).” Ed. Peter B. Clarke. *Encyclopedia of New Religious Movements*, 452-53. London: Routledge, 2006.
- Iwai, Noriko. “Measuring Religion in Japan: ISM, NHK and JGSS”, 17 Temmuz 2018. <http://assets.pewresearch.org/wp-content/uploads/sites/11/2017/11/20105733/Religion20171117.pdf>.
- Johrei Fellowship. “Johrei.” Johrei. Erişim: 27 Kasım 2021. <https://www.johrei.org>.
- Karaoğlu, Yetkin. “Japonya’da Yeni Dini Hareketler.” *USBİK 2020 Online Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi Tam Metin E-Kitabı*, ed. Elshan Gurbanov ve Elhan Allahverdiyev, 12-19. Kayseri, 2020.
- Karataş, Hüsamettin. “Şintoizm’de Arınma Ayinleri.” *The Journal of Academic Social Science Studies*, sy. 78 (Aralık 2019): 1-12.
- Kasahara, Kazuo. “Introduction: Religion and the Japanese.” *A History of Japanese Religion*, ed. Kazuo Kasahara, çev. Paul McCarty ve Gaynor Sekimori, 17-24. Tokyo: Kosei Publishing Co., 2003.
- Kılıç, Sami. “Halk Hekimliği/Sağaltma Ocakları İle İlgili İnanışlar.” *Halk İnanışları El Kitabı*, ed. Durmuş Arık ve Ahmet Hikmet Eroğlu, 310-23. Ankara: Grafiker, 2017.
- Kirman, Mehmet Ali. *Yeni Dini Hareketler Sosyolojisi*. Ankara: Birleşik Yayınevi, 2010.

- . “Yeni Dini Hareketler: Tanım ve Kapsam.” *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan ve Faruk Sancar, 13-26. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Kisala, Robert. “Schisms in Japanese New Religious Movements.” *Sacred Schisms: How Religions Divide*, ed. James R Lewis ve Sarah M. Lewis, 83-105. Cambridge: Cambridge University Press, 2009.
- Kitagawa, Joseph M. *On Understanding Japanese Religion*. New Jersey: Princeton University Press, 1987.
- Kitamura, Petek. *Japonya / Kiraz Çiçeklerinin Ülkesi*. İstanbul: Epsilon Yayınevi, 2004.
- Köse, Ali. *Milenyum Tarikatları: Batı'da Yeni Dini Akımlar*. 5. bs. İstanbul: Timaş Yayınları, 2017.
- Mateen, Arif. “New Religious Movements of Japan: An Overview of New Paradigm.” *International Journal of Humanities and Social Science* 21, sy. 4 (01 Nisan 2016): 91-96.
- Matsuoka, Hideaki. “Sekai Kyūseikyō.” *Handbook of East Asian New Religious Movements*, ed. Lukas Pokorny ve Franz Winter, 128-43. Leiden: Brill, 2018.
- Ohnuki-Tierney, Emiko. “Health Care in Contemporary Japanese Religions.” *Healing and Restoring: Health and Medicine in the World's Religious Traditions*, ed. Lawrence Eugene Sullivan, 59-87. New York: Macmillan Publishing Company, 1989.
- Örnek, Sedat Veyis. *Budunbilim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1973.
- Özkan, Ali Rafet. *Kıyamet Tarikatları: Yeni Dini Hareketler*. 2. bs. İstanbul: IQ Kültür Sanat Yayıncılık, 2006.
- . “Yeni Dini Hareketlerin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Temel Karakteristikleri.” *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan ve Faruk Sancar, 27-46. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Prohl, Inken. “New Religions in Japan: Adaptations and Transformations in Contemporary Society.” *Handbook of Contemporary Japanese Religions*, ed. Inken Prohl ve John K. Nelson, 241-67. Leiden: Brill, 2012.
- Richardson, James T. “Minority Religions and the Context of Violence: A Conflict/Interactionist Perspective.” *Terrorism and Political Violence* 13, sy. 1 (Mart 2001): 103-33.
- Robbins, Thomas ve John R. Hall. “New Religious Movements and Violence.” *Teaching New Religious Movements*, ed. David G. Bromley, 245-70. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- Roemer, Michael K. “Japanese Survey Data on Religious Attitudes, Beliefs, and Practices in the Twenty-First Century.” *Handbook of Contemporary Japanese Religions*, ed. Inken Prohl ve John K. Nelson, 23-58. Leiden: Brill, 2012.
- Rossetti Ambros, Barbara ve Timothy Smith. “Tenrikyō.” *Handbook of East Asian New Religious Movements*, ed. Lukas Pokorny ve Franz Winter, 33-51. Leiden: Brill, 2018.
- Sarıkoçlu, Ekrem. *Din Fenomenolojisi (Dinlerin Mahiyeti ve Tezahür Şekilleri)*. 2. bs. Isparta: Fakülte Kitabevi, 2011.
- “Sekai Kyusei Kyo Izunome.” Erişim: 29 Kasım 2021. <http://www.izunome.jp/en/index.html>.
- “Sekai Meshia Kyo.” Erişim: 28 Kasım 2021. <https://sekaimeshiakyo.org/>.
- Shinkichi Fukushima. “Sekai Kyūseikyō.” *Encyclopedia of Shinto*. Erişim: 27 Kasım 2021. <https://d-museum.kokugakuin.ac.jp/eos/detail/>.

- Stein, Diane. *Reiki Esasları: Bir Şifa Sanatı Kılavuzu*. Çev. Suat Ertüzün. İstanbul: Arıtan Yayınevi, 2002.
- Şenavcu, Halil İbrahim. "Sekai Kyusei Kyo." Ed. Süleyman Turan ve Emine Battal. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, 467-71. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- . "Şintoizm." *Dinler Tarihi I-II*, 150-76. İstanbul: Lisans Yayıncılık, 2018.
- Tanyu, Hikmet. "Dini Folklor veya Dini-Manevi Halk İnançlarının Çeşit ve Mahiyeti Üzerinde Bir Araştırma -1-." *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 21, sy. 1 (1973): 123-42.
- Turan, Süleyman. "Giriş: 'Yeni Dini Hareketler'." Ed. Süleyman Turan ve Emine Battal. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*, 11-16. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Turan, Süleyman ve Emine Battal, ed. *Yeni Dini Hareketler Ansiklopedisi*. İstanbul: Okur Akademi, 2020.
- Turan, Süleyman ve Sema Nur Uzun. "Yeni Dini Hareketlerin Taraftar Kazanma Yöntemleri." *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan ve Faruk Sancar, 211-41. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- Ueda, Kenji. "Shinto." *Religion in Japanese Culture*, ed. Noriyoshi Tamaru ve David Reid, 27-42. Tokyo: Kodansha International Ltd, 1996.
- Uluç, Özlem. *Yeni Dini Hareketler*. İstanbul: Yarın Yayınları, 2012.
- United States Department of State - Bureau of Democracy, Human Rights and Labor. "International Religious Freedom Report for 2011", 2011. <https://www.state.gov/documents/organization/192843.pdf>.
- Wessinger, Catherine. "New Religious Movements and Violence." *Introduction to New and Alternative Religions in America*, ed. Eugene V. Gallagher ve W. Michael Ashcraft, 1:165-205. Westport, Conn.: Greenwood Press, 2006.
- Winter, Franz. "Japanese New Religious Movements: An Introduction." *Handbook of East Asian New Religious Movements*, ed. Lukas Pokorny ve Franz Winter, 17-32. Leiden: Brill, 2018.
- "World Church of Messiah." Erişim: 28 Kasım 2021. <https://sekaimeshiakyo.news/en/>.
- Yalvaç Arıcı, Handan. "Modern Şifacılık Yönelimleri." *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, sy. 19 (28 Mayıs 2021): 291-324.
- . "Modern Şifacılık Yönelimlerinden Enerji Şifacılığı Uygulamaları." *Türkiye Din Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, sy. 11 (30 Haziran 2021): 233-67.
- Yeşilyurt, Muhammet. "Hıristiyan Transhümanizmi: Hıristiyanlığın Tekno-Eskatolojik Yeni Yorumu." *Dinbilimleri Akademik Araştırma Dergisi* 21, sy. 2 (30 Eylül 2021): 815-45.
- . "Hıristiyanlığın 'Imago Dei' Öğretisinin Transhümanizmle Uzlaştırılmasının İmkânı." *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 9, sy. 5 (29 Aralık 2020): 3624-50.
- Yitik, Ali İhsan. "Yeni Dini Hareketler ve Misyonerlik: Türkiye Örneği." *Yeni Dini Hareketler*, ed. Süleyman Turan ve Faruk Sancar, 243-58. İstanbul: Okur Akademi, 2018.
- York, Michael. *Historical Dictionary of New Age Movements*. Lanham, Md: Scarecrow Press, 2004.
- Yücel, Dilek. *Reiki'nin Oluşumu, Gelişimi ve Türkiye'deki Yansımaları*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, 2007.

